

Motion till riksdagen 2025/26:160

av **Gudrun Brunegård (KD)**

Minnesdag för Dag Hammarskjöld

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra Dag Hammarskjölds dödsdag den 18 september till en officiell minnesdag och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Dag Hammarskjöld (1905–1961) är den svensk som, i egenskap av Förenta nationernas generalsekreterare under åren 1953–1961, innehaft det högsta internationella ämbetet någonsin hittills i historien.

Hammarskjöld var bärare av den svenska ämbetsmannatraditionen, och hade innan han trädde in på den internationella scenen varit ämbetsman för den svenska regeringen, som amanuens i Finansdepartementet, sekreterare och senare ordförande i Riksbankens styrelse, sekreterare i Finansdepartementet och delegat i internationella ekonomiska förhandlingar såsom OEEC och ordförande för den svenska delegationen i Uniscansamarbetet. Han var också en framstående nationalekonom och spelade stor roll i utformningen av den svenska ekonomiska politiken. Hammarskjöld var opolitisk kabinettssekreterare och därefter sakkunnig i ekonomiska frågor vid Utrikesdepartementet.

Hammarskjölds begåvning omfattade även kultur, andlighet och friluftsliv. Hans akademiska studier bestod av litteraturhistoria, filosofi och franska, därefter nationalekonomi, samhällsvetenskap och juridik, med en doktorsexamen i nationalekonomi 1934. Han tog plats såväl i Svenska Akademien som Svenska Turistföreningen och översatte poesi och filosofi till svenska.

Mest berömd är dock Hammarskjölds gärning som FN:s generalsekreterare. Redan tidigt i detta uppdrag lyckades han förhandla fram frigivningen av en grupp amerikanska piloter som tillfångatagits av Kina under Koreakriget.

Under Suezkrisen lyckades Hammarskjöld bilda FN:s första fredsbevarande styrka med trupper från neutrala länder, det som blev känt som United Nations Emergency Force, "Blå Baskrarna".

Hammarskjöld arbetade intensivt för att mäkla fred även i Kongokrisen, då Katanga utropat sig som självständigt. Natten mellan den 17 och 18 september 1961 var Dag Hammarskjöld på väg till ett möte i Ndola, i dåvarande Nordrhodesia, med Moïse Tschombe, ledaren för rebellerna i Katanga. I samband med inflygningen kraschade planet. Dag Hammarskjöld och samtliga ombord omkom. Endast en person överlevde kraschen, men avled efter några dagar i sviterna efter olyckan. Orsaken till flygplanskraschen utreds fortfarande av FN:s särskilt utsedde utredare.

Efter Hammarskjölds död fann man manuskriptet till Vägmärken, en samling texter om moral, trosfrågor och livsinsikter, författade av Dag Hammarskjöld, beskrivna som kristen mysticism och i år upptagna som en del av Sveriges kulturkanon. Dag Hammarskjöld mottog postumt Nobels litteraturpris.

Få svenskar har som Dag Hammarskjöld på så många olika plan verkat och påverkat – och gör det alltjämt, både i Sverige och internationellt. Det skulle vara synnerligen lämpligt att hedra hans liv, verk och gärning med en minnesdag på årsdagen för hans död, den 18 september 1961.

Gudrun Brunegård (KD)